

# Huber Péter: Összeesküvés a kereszt árnyékában?

Ma már szinte közhely, hogy Jézus tanai és a mai keresztény egyházak köszönő viszonyban sincsenek egymással. Kiemelten igaz ez (a sértés szándéka nélkül) a katolikus egyházra. Száz meg száz az interneten elérhető írás sugallja ezt. További sok száz, ismerni véli a bűnbakot is Pál személyében. Mi tagadás kb. egy éve, mikor első írásomon „Az Újtestamentum elemzésén” dolgoztam még magam is hajlottam ez irányba. Lásd a „Filmszakadás s összeesküvés elmélet”, „Pálfordulás?” és a „Mert nincs semmi rejtett dolog” fejezeteket, melyek e szellembe íródtak.

De vajon tényleg ilyen egyszerű esettel állunk e szembe? Nem lehetséges-e, hogy Pál is csak egy fogaskerék egy sokkal komolyabb gépezetbe? Ha igen kik állhatnak a háttérbe, s mi lehet a céljuk?

Kétezer éves távlatban nehéz a nyomozás. Nehéz, mert gondos kezek tisztogattak évszázadokon keresztül, hogy elködösítsék előttünk a valóságot.

Nálam akkor gyulladt ki a vörös lámpa, amikor először olvastam, hogy a katolikus egyház szenté avatta Gamálielt. Ez minden józan paraszti gondolkodás ellentmondása. Igaz a Péter és János életbemaradása neki köszönhető, de ez tényleg elegendő ahhoz, hogy valakit szenté nevezzünk? Kétkedem. Kutatni kezdtem.

Első lépésben 415-ig jutottam (415.08.03). Ekkor fedezték fel Gamáiel egykori Kafar-Gamala-i telkén Gamáiel, Nikodémus, István és Abibo (Gamáiel második fia) sírját.

Lustaságból, hogy ne keljen idegen nyelvekből fordítsak Bálint Sándor (1904-1980) Karácsony, húsvét, pünkösd című könyvéből idézek:

„István vértanú tisztelete ereklyéinek föltalálásával (415) kezd bontakozni. Testének megleletiről az Érdy-kódex\* így emlékezik meg: vala Jeruzsálem tartományában egy Lucianus nevű pap jámbor. Mikoron egy péntek napon ágyában fekünék, állapék meg előtte egy magas termetű, nagy szép vén ember, kinek vala vidám orcával hosszú szakálla, szép feje palástja, szép aranyos fontos kereszték fejében. Lábabeli nadrága mind aranyas. Kezében szép aranyas vessző, kivel megütlentvén őtet mondá: imáran nyilván megjelöntöm a mi temetésünket, mert igen utálatos helyen vannak. Menj el azért, mondjad meg Jeruzsálembeli János pispeknek, hogy tisztöletesb helyre vigye a mi testünket. Mondá Lucianus: Uram, ki vagy? Felele: én vagyok Gamáiel írástudó doktor, ki Pál apostolt feltartottam, és tanojtottam az törvényre. Ez én társom kedég, ki velem vagyok, Szent István, kit irigységben az hitetlen zsidó népek megkövezének, és én eltemetém ennen koporsóban. Az harmadunk Nikadémus unokám, kit Péter és János apostolok megkeresztölének, és sok háborúság, szenvedés után ennen házamnál múlék ki. Negyedik Abybas az én fiam, ki húsz esztendős korában énvelem vevé fel a szent keresztiséget, és holtig szüzen marada meg. Azt megmondván Szent Gamáiel, elenyészék. Lucialusnak Gamáiel még kétszer megjelenik, most már engedelmeskedik is a törvénytudónak. Így tehát nagy tisztösséggel azért belvivék az testöket Jeruzsálemben, és nagy isteni félelemmel tisztöletes helyre helyezteték. Ereklyéinek ezt a föltalálását az Egyház augusztus 3-án külön is megünnepli.”

Az eredeti forrásokban, Nikodémust nem mint unokát, hanem megnevezetten, a Jézust éjjel meglátogatót említik, máshol meg unokaöcsének. Erre a kérdésre s korabeli forrásanyagra még visszatérek

De hogy kerülhet a csak a János Evangéliumból ismert Nikodémus, a csak az Apostolok cselekedetéből ismert István és Gamáriel egy sírhelyre a Gamáriel telkén?

Lapozok. Találtam egy érdekes elméletet is a ([http://churchinhistory.org/s4/\(s4-b101\)-theophilus.htm](http://churchinhistory.org/s4/(s4-b101)-theophilus.htm)) honlapon, mely a Theofilus Lukácsnál és a Cselekedetekben eltérő megszólítását használja fel. Itt el kell búcsúznunk Károlitól, aki a „κράτιστε Θεόφιλε”-t kegyelmes helyet jó Theofilusnak az „ὁ Θεόφιλε”-t szimplán csak Theofilosnak fordította. A hónap kiemeli hogy a „kegyelmes” cím többek közt egy főpapnak is kijárt s Theofilust Kajafás sógorával Theophilus ben Ananus 37-41-ig főpappal azonosítja.

Az eltérő megszólításokat azzal magyarázza, hogy az evangéliumot még 41 előtt kezdhetette írni Lukács, míg a Cselekedeteket 41 után mikor már nem volt főpap. Ha ez igaz, akkor annak a valószínűsége is csökken, hogy Lukács pogányságból megtért lett volna. Aki ismeri a főpapot, s aki azt írja: „melyek minálunk (köztünk?) beteljesedtek” (Lk.1:1) a Galileai és Júdeai eseményekre, az, ha nem is zsidó, de valószínűleg e vidék lakója volt.

Odavaló származásra utal az is, hogy a 70 tanítvány nevét összeállítani próbáló kora keresztény listák tartalmazzák Lukács nevét is, (akárcsak Barnabásét, Istvánét, ...) s elgondolkodtató hogy a 70 tanítvány fogalmával egyedül Lukácsnál találkozunk. (Lk.10:1-20). Abból, ahogy az Apostolok cselekedeteiben (10-11 rész) Kornéliust, mint első megtért pogányt ismerjük meg az is nyilvánvaló, hogy ha Lukács tényleg egyike a 70 tanítványnak, akkor ő is zsidó kellett, legyen.

Érdekes mondata az Apostolok cselekedeteinek az is: „...és a papok közül is nagy sokan követék a hitet.” (Csel.6:7)

Mielőtt ecsetelném a saját „összeesküvés elméletem” meg egy utolsó gondolat. Sokat foglalkoztatott engem Pál megjegyzése: „Ekképen pedig tisztességbeli dolog, hogy ne ott hirdessem az evangéliumot, ahol nevezetett Krisztus, hogy ne más alapra építsek:” (Róma.15.20). Ki lehetett az a személy, mellyel Pál, aki egyébként a valós tanítványokat lemerte semmizni, nem mert szembe szállni? Ki lehetett az akkori világbirodalom, fővárosának Rómának első egyház alapítója?

Két apokrif írás alapján: úgy az úgynevezett Pszeudó Kelemen Homíliák és a Felismerések, mint a másik a Péter Apostol cselekedetei alapján is ez a személy Barnabásban valószínűsíthető.

Ecseteljem akkor azt az elképzelést, mely megfogalmazódott bennem.

Jézus munkássága (28-30) eredményeként jelentős tömegeket tudott megszólítani. Elért eredményei féltékenységet keltettek a zsidó papi vezetésben, kik hatalmukat féltve intrikával, hamistanúzással, de elérik a keresztre feszítést.

Bár nyugtalaníthatta őket Jézus testének eltűnése, de 40 napig dolgoztak jól végeztével dőlhettek hátra székeikben. S ekkor a pünkösdvi változás eredményeként Péter és János tevékenysége folytatja a rövid időre abbamaradt tevékenységet hasonlóan hatásosan.

Elfogják őket is, s úgy tűnik, megismétlődhetne Jézus igazságtalan perre velük is, ha az akkor igen nagy tekintélynek örvendő Gamáliel közbe nem lép. Gamáliel valószínűleg részt vett a Nagypéntek hajnali Kajafás házában folytatott ítélezésnél is, de ekkori álláspontjáról nem szereztem hitelképes adatot. Most azonban már óvatos, s másokat is óvatosságra int:

„És monda azoknak: Izráel férfiai, vigyázzatok magatokra ez emberekkel szemben, mit akartok cselekedni!  
Mert ez időnek előtte felkelt Theudás, azt mondván, hogy ő valaki, kihez mintegy négyszáz embernyi tömeg csatlakozott; ő megöletett, és mindnyájan, a kik csak követték őt, eloszlottak és semmivé lettek.  
Ezután felkelt ama Galileus Júdás az összeírás idején, és sok népet maga után csábított: ez is elveszett; és mindazok, a kik őt követték, szétszórattak.  
Mostanra nézve is mondom néktek, álljatok el ez emberektől, és hagyjatok békét nékik: mert ha emberektől van e tanács, vagy e dolog, semmivé lesz;  
Ha pedig Istentől van, ti fel nem bonthatjátok azt; nehogy esetleg Isten ellen harcolóknak is találhattatok.” (Csel.5:35-39)

Nem tudjuk mikor értesült Gamáliel tanítványa Barnabás keresztény hitre téréséről, de másik tanítványa István mártírhalála valószínű megdöbbenette. A hagyományok alapján valószínűsíthető, hogy ő temethette, vagy temettette el István földi maradványait.

„Istvánt pedig eltakaríták kegyes férfiak, és nagy sírást tőnek ő rajta.” (Csel.8:2)

Jézus halála óta immár 2-3 év telt el, s Gamáliel, meg kellett győződjön róla, hogy „e dolog” nem lett semmivé, ellenkezőleg erősen terjed.

„És az Isten ígéje növekedék; és sokasodék nagyon a tanítványok száma Jeruzsálemben; és a papok közül is nagy sokan követték a hitet.” (Csel.6:7)

Szerintem Gamáliel ekkor arra a felismerésre jut, hogy Jézus tényleg a zsidók várva várt Messiása, s egy a keresztény hittal össze nem egyeztethető szerepet tulajdonít neki.

Valószínű rendelkezett azzal a bölcsességgel, mellyel előrelátta, hogy a római birodalom sokkal komolyabb alapokon áll, mint az egykori babiloni. Tisztába lehetett azzal, hogy a római megszállás sokkal hosszabb lesz, mint a babiloni, s hogy a legnagyobb legtehetségesebb zsidó hadvezér sem veheti érdemileg fel a harcot a zsidó szabadságért. Talán előre látta Jeruzsálem pusztulását is. Ezért Jézus Messiási szerepét átértelmezte. Azt hihette, Isten új utat mutat népének. Megnyílt a lehetősége annak, hogy a zsidó világ uralom megvalósuljon, nem fegyverek, hanem egy enyhén reformált zsidó vallás segítségével. E modern zsidó hit hívévé kell tenni a föld teljes lakóságát, s zsidó kézben kell tartani ennek az egyháznak vezetését. Elképzelhető, hogy benne fogalmazódik először, hogy a világvallás központját Rómába kell áttenni.

Terve megvalósításához volt tanítványai legjavára támaszkodik, s így pl. Pált is ő „téríti meg” a keresztény hitre. Maga is megkeresztelkedik Péternél titokba második fiával. (Az első fiát úgy látszik nem sikerült maga mellé állítania, de erről majd később.)

Barnabás bemutatja Pált Péternek és Jakabnak, majd pár év múlva magához veszi Antiokhiába.

Pál első misszió útja bizonyította, hogy az új hit terjesztése a pogányok közt lehetséges, csak meg kell szabadítani a zsidó vallás elavult elemeitől.

49-ben (egy évvel Gamáliel halála előtt) a Jeruzsálemi zsinat meghozza azt a döntést, mellyel a pogányságból megtért keresztényeket gyakorlatilag mentesítik a zsidó vallás elavult terheitől.

Barnabás és Pál utjai elválnak. Barnabás és Márk Ciprus irányába mennek, de valószínűleg Gamáliel utasítására még a Claudius által elrendelt zsidó kitiltás előtt Rómába érkezik, hogy segédkezzen a birodalom fővárosában a leendő világvallás központját kialakítani.

Ennyi lenne dióhéjban az elmélet, s információ hiányában felelőtlenség volna ezt bővebb lére eresztani.

De lehet-e a kereszténységet valamely cél irányában eltorzítani anélkül, hogy az elveszítse valódi értékeit?

Előző írásaimban már többször kijelentettem, hogy a Péter alapította első keresztény gyülekezet, egyben az első eretnek is. A Péteri szemlélet beágyazza a kereszténységet az ókori zsidó vallásban. A Máté evangéliuma mai ránk maradt formájában érzékelhetjük e folyamatot. De itt most nem ezzel szeretnék foglalkozni.

Bizonyítani szeretném, hogy a római gyülekezetet olyan alapokra építették, ahol a zsidó világi, politikai érdekek még erősebben elzsidósítják, előszövegségesítik a kereszténységet, s szinte teljesen kifelejtik belőle Jézus parancsolatát: a Szeretetet!

Erős matematikai képzésem arra kényszerít, hogy először is fogalmazzam meg mit is tekintek, mit is tekinthetünk valódi Jézusi kereszténynek s ezzel összehasonlítva fogalmazzuk meg más tanok iránti kritikus magatartásunk.

„Világnézeti kérdések” című máig befejezetlen írásomban ezt már felsejtettem, de itt újra ki szeretném jelenteni, hogy szerintem a Szeretett tanítvány Fény és Szeretet evangéliuma mely János evangéliuma címen maradt ránk képezheti az alapokat.

## **Kereszténység, melyben Jézus zsidó főpap.**

Sola scriptura – csak a szentíráásra szeretnék messzemenően támaszkodni, amikor megpróbálom kiértékelni a három Gamáliel tanítvány István, Barnabás és Pál szellemi hagyatékát.

**István**-ról keveset tudunk. Csak az Apostolok Cselekedeteiben (ApCsel. 7:2-56) található védőbeszéde az egyetlen, amire támaszkodhatunk. E beszédben 53 versszakon át csak az Ótestamentumról olvashatunk. A Jézusi Szeretet parancs, de még a Kereszthalál Péteri eltorzítása mely szerint Jézus bűneinkért halt kereszthalát sem hangzik el benne.

Mi több az 56. vers kétszeresen is meghazudtolja Jézust: „És monda: Ímé látom az egeket megnyitni, és az embernek Fiát az Isten jobbjára felől állani.”.

Ezzel szemben: „Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.” (Jn.1:18) „És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem;” (Jn. 16:10)

Az Isten jobbján álló Jézus a tanulmányozott irányzat folyton visszatérő motívuma.

**Barnabás**-t a Zsidókhoz írott levél tükrében szeretném kielemezni, s itt egy kis kitérőt kell tennem.

A történelem során sokan sok szerzőt véltek a levél írójának. Régebben én is elvettem a Barnabás személyét, mert mivel Timótheus e levélben szóba kerül, s mert Pál csak a második útján ismeri azt meg, amikor Barnabás nem volt vele nem tartottam valószínűnek, hogy kapcsolatban álltak volna. De aztán a Péter apostol cselekedetei apokrif iratot olvasva pontosabban a Vercelli töredék 4. részében ezt találtam: „... még inkább, hogy Pál nem volt Rómában, sem Timótheus, sem Barnabás, mert őket Pál Macedóniába küldte...” (angolból szabadon) csökkentek a kételyeim.

Az a magától értetődő természetesség, ahogyan Tertulianusz (kb 140-220) a „De Pudicitia” művének 20. részében Barnabásnak tulajdonítja e levelet pár egyéb gondolattal megerősítve, erősen valószínűsíti számomra annak szerzőségét.

De térjünk vissza a levél elemzéséhez. Hamar észrevehetjük, hogy ezen írás is kimondottan az Ótestamentumra épül, s mindent azzal magyaráz! Keresztény gondolatok száma elenyésző s véletlenszerűsíthető.

De menjünk sorra. Már az első rész 3. verse hozza a már fennebb kiemelt „Isten jobbján” motívumot, s a rész fő gondolata: Jézus, mint Isten fia több az angyaloknál. A második rész 12. verse megemlíti egy „anyaszentegyházat” de nem részletezi mit is kéne értenünk alatta. A 16. vers durvább hisz a zsidókat az angyalok felé helyezi: „Mert nyilván nem angyalokat karolt fel, hanem az Ábrahám magvát karolta fel.”

A harmadik, negyedik s ötödik rész azt akarja bizonygatni, hogy Jézus zsidó főpap. Nem lehet nem kiérezni, hogy a szerző a zsidó főpapi címet az „Isten egyszülött fia” cím felé helyezi! A helyzet ironiája, hogy a 110. Zsoltár alapján a Melkhisdek rendjén lovagol

elfelejtve, hogy Melkhisedek nem zsidó, hisz nem Ábrahám leszármazottja! Az ötödik rész első verse értelmében minden főpap ember, s az ötödik, hatodik vers értelmében Jézust Isten teszi főpappá.

A hatodik rész kezdő szavai: „Annakokáért elhagyván a Krisztusról való kezdetleges beszédet,” rám negatívan hatnak, nemcsak mert nem kapunk rá magyarázatot, mit is kéne alatta értenünk, de mert mint mindenből itt is az Ábrahám magjainak megáldásához jutunk. A levél összesen négyszer említi a keresztény hitünk számára oly fontos Szeretet fogalmat. E rész 10. verse az első, de egyáltalán nem a Szeretet parancsolat értelmébe.

A rész utolsó és a 7. rész első versei megint a Melkhisedek rendi főpapság gondolatát hangsúlyozza. Öszeveti azt a Lévi féle papokkal, kiemeli, hogy a Júdából származó Jézus nem levita, hanem Melkhisedek rendi, s a 27. vers végre megemlíti, hogy Jézus áldozatot hozott maga-magát megáldozván. A 22. vers kiemeli, hogy Jézus egy jobb szövetség keze.

A nyolcadik részben saját Ószövetségi Istenét kisé pancserként állítja be, mert egy nem túl sikeres első szövetséget hozott: „Mert ha az az első kifogástalan volt volna, nem kerestetett volna hely a másodiknak.” (8:7). Ki nem találnánk, hogy ez új szövetség is Izrael és Júdának házával köttetik (8:8)

A kilencedik rész meglovagolva a barbár ókori zsidó nézetet: „vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat.” (9:22) hosszasan fejtegeti a véráldozat fontosságát, s a 15. versben kimondja, az újszövetség is csak Jézus véráldozata által jöhetett létre.

A tizedik rész 24. versében találkozunk másodszor a szeretet fogalmával, de a 30-31. versben az Ószövetség buszú álló Istene köszön vissza ránk.

A tizenegyedik rész a hit fogalmának van szentelve kár, hogy megint csak ószövetségi példákkal magyarázva.

A Szeretet fogalmával a 12:6 és 13:1-ben találkozunk még, de itt sincs kiemelve, hogy ez az új törvény az új parancsolat lenne.

**Pál** rómaiakhoz írott levelében közelíti meg leginkább a tanulmányozott irányzat szellemiségét. Mindenesetre bevallom most a zsidókhöz írt levél után üdítően hatott rám. Nem, senki nem írta azt át az elmúlt két évben, minden, ami két éve zavart ma is benne van, de van benne számos oly gondolat is, amely a valós keresztény értékekre mutat rá s melyet teljesen hiányoltam a zsidókhöz írt levélben.

Nem akarok túl részletesen belemenni a levél elemzésébe, inkább csak a számomra negatív gondolatokat fogom felsorolni és azokat, amelyek Pál keresztény szelemét bizonyítják. Úgy tűnik görög misszió útjain Pál közelebb került a kereszténységhez, mint ahogy azt az új zsidó egyház szerette volna. Valószínű ez okozta a gondokat utolsó Jeruzsálemi útján is.

Az Isten jobbán fogalmát itt is megtaláljuk (8:34), és itt is túlteng az ószövetségre való hivatkozás.

Kezdem akkor a negatívumokkal:

- „...elhívott apostol, elválasztva Isten evangéliomának hirdetésére. Melyet eleve megígért az ő prófétái által a szentírásokban,” (1:1-2)
- a zsidó az első (1:16, 2:9, 2:10)
- „Mi tekintetben különb hát a zsidó? vagy micsoda haszna van a körülmetélkedésnek? Minden tekintetben sok. Mindenek előtt, hogy az Isten reájok bízta az ő beszédeit.” (3:1-2)
- „Mert ha az Istennek igazsága az én hazugságom által öregbült az ő dicsőségére, miért kárhoztattam még én is, mint bűnös?” (3:7)
- „Mondom pedig, hogy Jézus Krisztus szolgálja lett a körülmetélkedésnek az Isten igazságáért, hogy megerősítse az atyák ígéreteit;” (15:8)
- „Most pedig megyek Jeruzsálembe, szolgálván a szenteknek.” (15:25)
- „Mert tetszett Macedóniának és Akhájának, hogy a Jeruzsálembeli szentek szegényei részére némileg adakozzanak. Mert tetszett nekik, és tartoznak is vele. Mert ha a pogányok azoknak a lelki javaiban részesültek, tartoznak nekik viszont szolgálni a testiekben.” (15:26-27)
- „Mindeneknek, a kik Rómában vagytok, Isten szerelmeseinek, hivatalos szenteknek” (1:7)
- „Azért ám a törvény szent, és a parancsolat szent és igaz és jó.” (7:12)
- „A szentek szükségeire adakozók legyetek; a vendégszeretetet gyakoroljátok.: (12:13)
- „Hogy szabaduljak meg azoktól, a kik engedetlenek Júdeában, és hogy az én Jeruzsálemben való szolgálatom legyen kedves a szentek előtt;” (15:31)

Feltevődik a jogos kérdés: kik is azok a jeruzsálemi szentek? Hogy nem Jézus tanítványai, az biztos, már csak azért is mert ekkora már nem tartózkodnak ott.

E fogalom már a zsidókhoz írt levélben is megjelent: „Köszönsétek minden előjárókat és a szenteket mind.” (13:24)

Nem lehet nem kiérezni a 15:25-33-ból Pál (jogos) félelmét és aggodalmát jeruzsálemi útjával kapcsolatban. Lehet, hogy olyan a valódi keresztény gondolatok okozzák vesztét melyek e levelében is fellelhetők:

- „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.” (5:8)
- „Sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagon a mi Urunk Jézus Krisztusban.” (8:39)

- „Senkinek semmivel ne tartoztatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert a ki szereti a felebarátját, a törvényt betöltötte.” (13:8)

- „Az éjszaka elmúlt, a nap pedig elközelgett; vessük el azért a sötétségnek cselekedeteit, és öltözzük fel a világosság fegyvereit.” (13:12)

Pállal kapcsolatban mutatkozhat először a neózsídó vallás igazi arca. Ahogyan a történelem során oly sokszor, most sem hátrálnak meg, ha kell gyilkossággal is erősíteni politikai hatalmukat. Lehetséges, hogy ekkor 62-ben gyilkolják meg Jakabot és Pált megpróbálva a valódi kereszténységet megsemmisíteni. De terhelheti e felelőség a zsidóság másik ágát Gamáliel ellenségeit is.

A Jakab haláláról Josephus Flavius számol be.

Buji Ferenc „Az első Római keresztényüldözés” című írása, függelékében a szerző érdekes elméletet vett fel.

A szerző alapvető gondolata, hogy ahogyan az Apostolok Cselekedetei utolsó két verse nem ad választ arra, hogy Pál kiszabadult-e a fogságból, vagy elítélték-e, úgy valószínűleg azok egyike sem következett be. Szerinte Poppaea Sabina Néró zsidó neje közbejárásával zsidók elrabolják, majd titokban megölik Pált, miközben annak szökését szeretnék elhitetni.

Abból, hogy Poppaea 65-ben bekövetkezett halálával a keresztényüldözés is megszűnik, arra következtet, hogy az első keresztényüldözés vére is az ő kezéhez tapadhat.

Iréneusz, Eretnekség ellen című írásában (3.3.3) felsorolja a legelső római püspököket (pápákat). Szerinte Linus az első kinek neve már Pál 2. Timótheushoz írt levelében is felbukkan (4:21), kit Anakletus követ s a harmadik Kelemen.

A legrégebbi nem kanonikus, de hitelesnek elfogadott ránk maradt keresztény írás e Kelemennek tulajdonított Korinthusiakhoz írt első levél mely valamikor 95-97 közt keletkezhetett.

E levelet kielemezve szeretném igazolni, hogy a római kereszténység még ekkor is a neózsídó eszméket viszi tovább. A kielemezés szó itt kissé nagyképpű, mert nem szándékszóm túl elmélyedni benne. Inkább csak felhívnám, a figyelmet rá, hogy a 65 részre osztott levélben majdnem kizárólag csak az ószövetségre támaszkodik a szerző.

Teszi ezt annak ellenére, hogy bár a 46.8-ban található Máté Ev-i idézet (Mt. 26.24) azt igazolná, hogy legalább ezt az evangéliumot ismernie kellett. A 30.2 Péter első levelének ismeretét sejteti (1.Pét 5:5). A 37.5 illetve a 47. Pál a Korinthusiakhoz írt első levelére hivatkozik. Ha ehhez hozzávesszük 36.1 Jézus főpap gondolatát illetve 36.2-t mely a Zsid: 1.3-4-at idézi, akkor ki is merül a levél újszövetségi alapja. A szeretet fogalmának szánt 49. rész talán még ide vehető. Az 5. rész Péter és Pál mártírhalálának legrégebbi bizonyítéka, a 6. rész pedig megemlíti a keresztény üldözéseket.



Bár a 36. kiemeli, hogy Jézus Jákob leszármazottja a zsidó szó használata gondosan el van kerülve a levélben.

A levelet olvasva meggyőződtem, hogy 100-ban a római gyülekezet még teljesen az általam gyanított neózsídó befolyás alatt állt.

Vessünk egy gyors pillantást a kereszténység, és zsidóság állapotára, a Krisztus utáni második évszázad hajnalán.

A lázadás vérbefojtása és a második templom lerombolása 70-ben jelentősen megváltoztatta a júdaizmust. Az esszéniusok és szaduceusok végét jelentették a változások, s csak a farizeusok találták meg az utat a fennmaradáshoz. A templom központú vallásból egy írás központú vallás létrehozásával, a talmudista zsidó vallás megalapításával tették lehetővé a máig tartó túlélésüket.

A templom lerombolása után 72-ben ülésezik először a sanhedrin Jamniában. E város lesz a zsidó vallás központja az 132-135-ös Bar Kohba lázadásig. Egyesek szerint Kr. u. 90 körül Jochanan ben Zakkai rabbi vezetésével zsinatot tartottak Jamniában, s bár ezt újabban megkérdőjelezzik, tény, hogy ekkorra tehető a zsidó ótestamentumi kánon véglegesítése. Itt még a pontosatlan héberről beszélünk. A pontosítás csak kb. a VI. századtól kezd elterjedni. A legrégebbi ránk maradt teljes héber nyelvű Ótestamentum az 1009-ben írt Leningrádi Kodex.

A jamniai korszak egyik vezéregyénisége II Gamáiel, Gamáiel unokája. Már említetem, hogy Gamáiel idősebb fia II Simeon nem tér át a kereszténységre. Apja halála után a lázadásig, melyben 70-ben életét veszti apja vezető helyét foglalja el a sanhedrinbe. Fia II Gamáiel nevéhez fűződik a zsidó keresztények végleges kitiltása a zsinagógákból.

Az új, talmudistavallás „szent” könyve a Talmud két részből áll: a Misna mely kb. 220-ban zárul és a Gemara mely kb 550-ben, és két változatban a Jeruzsálemi és Babiloniban maradt ránk.

A kereszténység ekkora már számos ágazatra szakad s sajnos sok eretnek közülük.

Az első a Jeruzsálemi egyház szerepe 70-ben ha nem is szűnik meg de lényegesen veszít egykori befolyásából. Jakab 62-ben történt mártírhalálát követően Jézus unokatestvére Simeon veszi át a vezetést 107-ig amikor állítólag ő is mártírhalálát hal.

A lázadás leverése után sok zsidó keresztény menekül a Jordántól keletre fekvő, a birodalom határán kívülre eső területekre. Ezek képezik alapját az eretneknek tekinthető ebionitáknak. Az ebioniták elvetik Jézus Isteni voltát és ragaszkodnak a Mózesi törvényekhez. Meglepett s ezért itt megemlíteném, hogy Iréneusz szerint (Az eretnekség ellen 3.21.1) a Pállal kapcsolatban ismert pontusi Aquila is ez irányba ment el.

Jézus egykori tanítványai többségének munkásságáról az általuk alapított közösségekről igen keveset tudunk. A ránk maradt adatok majdnem teljes hiánya sajnos tudatos

megsemmisítést feltételez. Meggyőződésem viszont, hogy a Kis-Ázsia gyülekezeteinek egy része nem a Páli, hanem pl. a Hierapolisz-ban mártírhalált halt Filep vonalát követte, s pl. Hierapolisz püspöke Pápiasz is ide tartozott.

Számos görög gyülekezet őrizhette viszont a Páli vonalat is, mely később egyre uralkodóbb szerepet kap.

Az utolsó fővonal a jelen írásban bemutatott neozsidó, melyet itt csak megemlítek.

(Las Vegas, 2017.04.02)